

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็น
พลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร*
STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM ON THE CONCEPT OF
GLOBAL CITIZENSHIP OF SCHOOL LAK MUANG CO-CAMPUS UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE SISAKET
YASOTHON

ศศิธร แสงดา¹ และ เมธาวี โชติชัยพงศ์²

Sasithon sangda¹ and Methavee Chotchaipong²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชธานี

¹⁻²Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: Pueng6.4@gmail.com

วันที่รับบทความ : 31 มกราคม 2569; วันแก้ไขบทความ 10 กุมภาพันธ์ 2569; วันตอบรับบทความ : 12 กุมภาพันธ์ 2569

Received 31 January 2026; Revised 10 February 2026; Accepted 12 February 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก และ 2) ข้อเสนอการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ปีการศึกษา 2568 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 170 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา

Citation:

* ศศิธร แสงดา และ เมธาวี โชติชัยพงศ์. (2569). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(1), 1402-1420.

Sasithon sangda and Methavee Chotchaipong. (2026). Student Care And Support System On The Concept Of Global Citizenship Of School Lak Muang Co-Campus Under The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(1), 1402-1420.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

จำนวน 9 คน และครู จำนวน 161 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .47-.82 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ 2) ข้อเสนอการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ (1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นระดับโลกในหลากหลายวิชา (2) ครูควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบของการใช้สื่อ และเทคโนโลยีทั้งด้านบวกและด้านลบ และ (3) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ในการพัฒนาความสามารถพิเศษ เช่น ChatGPT, Canva, Kahoot เป็นต้น

คำสำคัญ: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ความเป็นพลเมืองโลก, สหวิทยาเขตหลักเมือง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

Abstract

This research aimed to study 1. the operation of the student care and assistance system based on the global citizenship concept, and 2. The proposals for developing the operation of the student care and assistance system based on the global citizenship concept. The sample group consisted of school administrators and teachers in the 2025 academic year. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's (1970) table, yielding a sample of 170 people, comprising 9 school administrators and 161 teachers. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with an IOC value between .67 and 1.00, a discrimination power per item between .47 and .82, and a reliability coefficient of .96. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follows: 1) The overall and individual aspects of the student care and assistance system operation based on the global citizenship concept, were at a high level of practice. 2) The proposals for developing the operation of the student care and assistance system based on the global citizenship concept, included the following key development proposals: (1) Administrators should encourage teachers to organize learning activities related to global issues in various subjects, (2) Teachers should organize learning activities that promote students' awareness of the positive and negative impacts of media and technology use, and (3) Administrators should encourage teachers to use new applications such as ChatGPT, Canva, Kahoot, etc., to develop extraordinary abilities.

Keywords: Student Care and Support System, Concept of Global Citizenship, School Lak Muang Co-campus, The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon

บทนำ

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้กลายเป็นกลไกสำคัญที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ๆ โดยมีหัวใจหลักอยู่ที่การที่ผู้บริหารและครูต้องเข้าถึงและ “รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” เพื่อนำไปสู่การคัดกรองที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปถึงการส่งเสริมศักยภาพ การเฝ้าระวังเพื่อป้องกันปัญหา และการเข้าช่วยเหลือแก้ไขเยียวยาอย่างตรงจุด รวมถึงการส่งต่อข้อมูลไปยังผู้เชี่ยวชาญตามลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน (เปรมยุดา สุตจำ, 2564) ซึ่งการพัฒนานักเรียนท่ามกลางปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงและซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัย “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” ที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เด็กจะหลุดออกจากระบบการศึกษา (Drop-out) ซึ่งถือเป็นความสูญเสียทั้งในระดับตัวบุคคลและงบประมาณของรัฐ หากสถานศึกษาขาดระบบการจัดการที่ชัดเจน จะนำไปสู่การดูแลที่ไม่ทั่วถึง ล่าช้า และสร้างความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงความช่วยเหลือ ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงความมั่นคงของครอบครัวและสังคมในภาพรวม หัวใจสำคัญของการ

ดำเนินงานประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เริ่มต้นจากการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผ่านเครื่องมืออย่างระเบียบวาระสนทนา การสัมภาษณ์ หรือการเยี่ยมบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลรอบด้านทั้งสุขภาพ การเรียน และสภาพครอบครัว นำไปสู่การ คัดกรอง แบ่งกลุ่มนักเรียนให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถ ส่งเสริมพัฒนา ตามศักยภาพ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้ตรงจุด ตลอดจนมีการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นกระบวนการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

การเป็นพลเมืองโลกในยุคปัจจุบัน ไม่ได้หมายถึงเพียงการอาศัยอยู่บนโลกใบนี้ แต่คือการที่บุคคลมีความตระหนักรู้ถึงบทบาทของตนในระดับสากล มีความเข้าใจในความหลากหลาย และพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างสังคมที่ยุติธรรม เท่าเทียม และยั่งยืน (Oxfam, 2015) และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก เป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจ การรู้เท่าทัน ทักษะ และค่านิยมและทัศนคติ แม้แนวคิดเรื่องพลเมืองโลกจะเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในปัจจุบันการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษามักยังเป็นเพียงนโยบายกว้าง ๆ และขาดรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการสร้างพลเมืองโลกคือ การบ่มเพาะให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจ และความอดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม สามารถสื่อสารและใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่หลากหลายได้อย่างราบรื่น โดยเปลี่ยนความแตกต่างให้เป็นพลังแห่งการเรียนรู้และเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างชุมชนแห่งมิตรภาพที่พร้อมรับผิดชอบต่ออนาคตของโลกร่วมกัน อย่างยั่งยืน (Werbner, 2015)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร รับผิดชอบดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่ 2 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 83 โรงเรียน ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพบความท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในหลายมิติ โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกด้านพฤติกรรมนักเรียนที่ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนและมีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ประกอบกับอิทธิพลทางลบจากสิ่งแวดล้อมในบางชุมชน เช่น อบายมุขและสารเสพติด ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชน ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ ภาระงานส่วนเกินของครู และการหมุนเวียนบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการสำคัญบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ส่งผลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-

NET) ล่าสุดที่คะแนนเฉลี่ยยังต่ำกว่าเกณฑ์ระดับประเทศในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน ระบบการดูแลช่วยเหลือและความปลอดภัยของนักเรียนยังไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง ตลอดเวลา เนื่องจากข้อจำกัดด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เสื่อมสภาพ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเชื่อมโยงและส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องหาแนวทางเชิงรุกในการปรับปรุงระบบ บริหารจัดการ เพื่อดูแลสุขภาพและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เติบโตอย่างสมบูรณ์ ท่ามกลางสภาพสังคมที่ผันผวน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร, 2568)

จากสภาพปัญหาและท่ามกลางวิกฤตพฤติกรรมเยาวชนและความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบดั้งเดิมจึงไม่เพียงพอต่อการรับมือความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว “ความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship)” จึงถูกนำมาเป็นกลยุทธ์สำคัญเพื่อยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อสร้างต้นแบบแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและตอบโจทย์บริบทพื้นที่ โดยมีเป้าหมายหลักคือ ป้องกันและคุ้มครอง ปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอการพัฒนากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 6 โรงเรียน มีประชากร รวมทั้งสิ้น จำนวน 301 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครู จำนวน 285 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 6 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 170 คน โดยการเทียบสัดส่วน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครู จำนวน 161 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามโรงเรียนในสหวิทยาเขตหลักเมือง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions)

ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร และแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) และแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) โดยนำแนวคิดมาบูรณาการกัน ได้ตัวแปรบูรณาการ 20 ด้าน เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุง แก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ แล้วนำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of

Item Objective Congruence) จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r) (โดยต้องมีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (r) .20-1.00) โดยใช้เทคนิค Item-Total Correlation โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (โดยต้องมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .70 ขึ้นไป) พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .47-.82 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี ผู้วิจัยนำส่งหนังสือฯ พร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม) เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียน สหวิทยาเขตหลักเมือง ด้วยตนเอง และขอความร่วมมือครูธุรการโรงเรียน เป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามให้ และส่งกลับคืนให้ผู้วิจัย แบบสอบถามได้รับคืนมา ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 163 ฉบับ จากแบบสอบถาม จำนวน 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.88 และทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทำการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 20 ด้าน ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และอันดับที่ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน

n = 163

ด้าน ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อความรู้และความเข้าใจ	3.32	.54	ปานกลาง	16
2.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการรู้เท่าทัน	4.24	.53	มาก	4
3.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อทักษะ	3.39	.50	ปานกลาง	15
4.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อค่านิยมและทัศนคติ	4.21	.52	มาก	5
5.	ด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ	3.93	.56	มาก	9
6.	ด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อการรู้เท่าทัน	3.91	.58	มาก	10
7.	ด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อทักษะ	3.87	.60	มาก	11
8.	ด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อค่านิยมและทัศนคติ	3.69	.54	มาก	13
9.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ	2.97	.52	ปานกลาง	20
10.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อการรู้เท่าทัน	3.17	.54	ปานกลาง	18

ด้าน ที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับ ที่
11.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อทักษะ	4.32	.47	มาก	1
12.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อค่านิยมและ ทัศนคติ	4.29	.48	มาก	2
13.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อความรู้และความ เข้าใจ	4.19	.54	มาก	6
14.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อการรู้เท่าทัน	3.08	.59	ปานกลาง	19
15.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อทักษะ	4.27	.46	มาก	3
16.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อค่านิยมและทัศนคติ	3.24	.55	ปานกลาง	17
17.	ด้านการส่งต่อเพื่อความรู้และความเข้าใจ	4.15	.46	มาก	8
18.	ด้านการส่งต่อเพื่อการรู้เท่าทัน	3.81	.64	มาก	12
19.	ด้านการส่งต่อเพื่อทักษะ	4.16	.47	มาก	7
20.	ด้านการส่งต่อเพื่อค่านิยมและทัศนคติ	3.63	.60	มาก	14
รวม		3.79	.15	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อทักษะ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .47) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อค่านิยมและทัศนคติ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .52)

2. ข้อเสนอการพัฒนากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการศึกษาข้อเสนอการพัฒนากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทำการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อเสนอการพัฒนากิจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ข้อเสนอการพัฒนากิจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก		ความถี่
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ		
1.	ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นระดับโลกในหลากหลายวิชา	37
2.	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณค่าและเจตคติที่จะเคารพความแตกต่างและอยู่ร่วมกับผู้อื่น	24
3.	โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบ	20
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อการรู้เท่าทัน		
1.	ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ในการพัฒนาความสามารถพิเศษ เช่น ChatGPT, Canva, Kahoot เป็นต้น	32
2.	โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และสามารถเข้าถึงและประเมินข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ	21
3.	โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อระบอคติ และความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร	19
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อการรู้เท่าทัน		
1.	ครูควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบของการใช้สื่อและเทคโนโลยีทั้งด้านบวกและด้านลบ	33

ข้อเสนอการพัฒนาระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความ เป็นพลเมืองโลก

2.	ครูควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ รู้เท่าทัน และใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย และสร้างสรรค์	22
3.	ครูควรสังเกตพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กอย่างใกล้ชิด เช่น การใช้เวลาอยู่ หน้าจอนานขึ้น แยกตัวออกจากสังคมมากขึ้น หงุดหงิดง่าย หรือแสดงอารมณ์ รุนแรง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้ง	20

จากตารางที่ 2 ข้อเสนอการพัฒนาระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตาม แนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สรุปข้อเสนอการพัฒนาระบบแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ มีข้อเสนอการ พัฒนา ที่สำคัญ เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดการ เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นระดับโลกในหลากหลายวิชา (ความถี่ 37) 2) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาความ สามารถ พิเศษของนักเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณค่าและเจตคติที่จะเคารพความแตกต่างและอยู่ ร่วมกับผู้อื่น (ความถี่ 24) และ 3) โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบ (ความถี่ 20)

2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อการรู้เท่าทัน มีข้อเสนอการ พัฒนาที่สำคัญ เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ในการพัฒนาความ สามารถ พิเศษ เช่น ChatGPT, Canva, Kahoot เป็นต้น (ความถี่ 32) 2) โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และ สามารถเข้าถึงและประเมินข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ (ความถี่ 21) และ 3) โรงเรียนควร ส่งเสริมกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อระบุนอคติ และความ น่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร (ความถี่ 19)

3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อการเรียนรู้เท่าทัน มีข้อเสนอการพัฒนาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ครูควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบของการใช้สื่อและเทคโนโลยีทั้งด้านบวกและด้านลบ (ความถี่ 33) 2) ครูควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ รู้เท่าทัน และใช้ประโยชน์จากสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย และสร้างสรรค์ (ความถี่ 22) และ 3) ครูควรสังเกตพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กอย่างใกล้ชิด เช่น การใช้เวลาอยู่หน้าจอเพิ่มขึ้น แยกตัวออกจากสังคมมากขึ้น หงุดหงิดง่าย หรือแสดงอารมณ์รุนแรง เพื่อให้สามารถช่วยเหลือได้ทันท่วงที (ความถี่ 20)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาอภิปรายผลในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อทักษะ รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อค่านิยมและทัศนคติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 6) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวที่พร้อมให้การช่วยเหลือระบบการทำงานที่มีขั้นตอนชัดเจน การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และการฝึกอบรมที่บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ นอกจากนี้ การมีเครื่องมือ และกลไกที่สนับสนุน ได้แก่ แบบประเมินต่าง ๆ ระบบสารสนเทศ และเครือข่ายความร่วมมือ ยังช่วยส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เน้นการพัฒนาทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะ ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพความหลากหลาย และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนะเศรษฐ์ เกษกุ (2567) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตพระพุทธบาทบัวบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดย

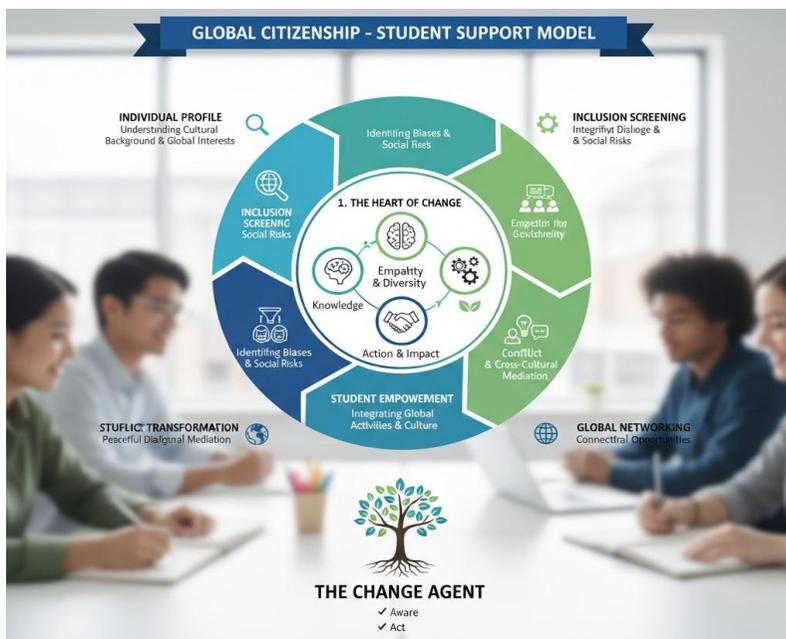
ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จอมไตร พันโส และดาวรรุณ ฤทธิการ (2565) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารกิจการนักเรียน เพื่อความเป็นพลเมืองโลก สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อความเป็นพลเมืองโลก โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ข้อเสนอการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง มีข้อเสนอการพัฒนาคือ ดังนี้ (1) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ : ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นระดับโลกในหลากหลายวิชา (2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อการรู้เท่าทัน : ครูควรจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงผลกระทบของการใช้สื่อและเทคโนโลยีทั้งด้านบวกและด้านลบ และ (3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อการรู้เท่าทัน : ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ในการพัฒนาความสามารถพิเศษ เช่น ChatGPT, Canva, Kahoot เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรองทิพย์ บัวผาย (2562) ได้วิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ควรส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมดำรงชีวิตให้กับนักเรียน ควรส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกคนให้ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีความภาคภูมิใจในตนเอง ควรวิเคราะห์สภาพปัญหาในการจัดโครงการกิจกรรม ควรวางแผนในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และค้นพบความสามารถของตนเอง โดยเชิญวิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือนักจิตวิทยาวัยรุ่น มาสร้างความรู้และแรงบันดาลใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชติกร รามัญกิจ (2566) ที่ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ควรจัดอบรมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับ การฝึกอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การประสานงานและสร้างเครือข่ายความร่วมมือออนไลน์

ระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร และควรส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ในการพัฒนาความสามารถและค้นหาศักยภาพของตน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การเป็น “พลเมืองโลก (Global Citizen)” คือ การยกระดับจากการดูแลสวัสดิภาพทั่วไป สู่การสร้าง “ต้นไม้แห่งการเปลี่ยนแปลง” ที่เติบโตอย่างมั่นคงในสังคมโลก ดังนั้น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคใหม่ ไม่ใช่แค่การดูแลไม่ให้เด็กตกหล่น แต่คือการสร้างเกราะป้องกัน ด้วยทัศนคติที่เปิดกว้าง และการมอบอาวุธทางปัญญาเพื่อให้เขาอยู่รอดและเติบโตได้อย่างสง่างามในโลกที่ไร้พรมแดน สรุบบโมเดลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิถีพลเมืองโลก (Global Citizenship Student Support Model) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิถีพลเมืองโลก (Global Citizenship Student Support Model)

จากภาพที่ 1 โมเดลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิถึพลเมืองโลก (Global Citizenship Student Support Model) สรุปได้ว่า การสร้างพลเมืองโลกในรั้วโรงเรียน เป็นการสร้างระบบที่หล่อหลอมให้นักเรียนดูแลโลก บูรณาการผ่านกิจกรรมและวัฒนธรรมโรงเรียน ดังนี้

รากฐานสำคัญ คุณลักษณะ 3 มิติของพลเมืองโลก ก่อนที่เราจะลงลึกในกระบวนการ จำเป็นต้องกำหนด หัวใจหลัก ที่ต้องการปลูกฝังในตัวนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติสำคัญ ได้แก่

1. ความรู้ (Cognitive) นักเรียนต้องมีความเข้าใจในประเด็นปัญหาโลกที่ซับซ้อน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม สิทธิมนุษยชน และความยั่งยืน
2. ทักษะ (Socio-Emotional) การเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และเพศสภาพ รวมถึงการมีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ต่อผู้อื่นอย่างแท้จริง
3. ทักษะและการปฏิบัติ (Behavioral) การมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และที่สำคัญคือ การลงมือทำ เพื่อมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างรับผิดชอบ

วงจรขับเคลื่อน 5 ขั้นตอนหลักของการสร้างพลเมืองโลก การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดนี้ สามารถบูรณาการเข้ากับ 5 ขั้นตอนหลักที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว โดยใส่ “เลนส์ของความเป็นพลเมืองโลก” เข้าไปในแต่ละขั้น ดังนี้

1. รู้จักนักเรียนรายบุคคล (Global Persona) สำรวจลึกกว่าผลการเรียน โดยมุ่งเน้นต้นทุนทางวัฒนธรรม และทัศนคติต่อประเด็นโลก เพื่อเข้าใจตัวตนนักเรียนในฐานะสมาชิกของสังคมสากล
2. การคัดกรองนักเรียน (Inclusive Screening) ประเมินระดับความเปิดรับความหลากหลาย และทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อค้นหากลุ่มที่อาจมีอคติหรือขาดทักษะทางสังคม และเข้าช่วยเหลืออย่างตรงจุด
3. การส่งเสริมและพัฒนา (Global Empowerment) สร้างการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง เช่น กิจกรรมจิตอาสาหรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเปลี่ยนความรู้ในตำราให้เป็นการลงมือทำเพื่อโลก
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (Conflict Transformation) เปลี่ยนความขัดแย้งเป็นโอกาสเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสันติวิธีและการเจรจาข้ามวัฒนธรรม เพื่อยุติการบูลลี่และสร้างความเข้าใจที่ยั่งยืน

5. การส่งต่อ (Network Bridging) ขยายขอบเขตการช่วยเหลือสู่เครือข่ายภายนอก เพื่อเชื่อมโยงนักเรียนสู่พื้นที่ปฏิบัติงานจริงและรับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลลัพธ์ การสร้างพลเมืองโลกผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง เมื่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง นักเรียนจะเติบโตเป็นพลเมืองโลกผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก (Active Global Citizen) ที่มีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ตระหนักรู้ (Aware) มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นในฐานะสมาชิกของสังคมโลก

2. ปรับตัว (Adapt) สามารถปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกได้อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์

3. ลงมือทำ (Act) มีความกล้าหาญและพร้อมที่จะลงมือสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกให้กับสังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่นหรือระดับโลก

จากโมเดลดังกล่าว เปลี่ยนบทบาทของ ครูแนะแนว หรือครูที่ปรึกษา จากผู้แก้ปัญหาพฤติกรรม (Problem Solver) ให้กลายเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกสู่โลกกว้าง (Global Facilitator)” ที่คอยประคับประคองให้นักเรียนเติบโตอย่างปลอดภัยและมีคุณค่าต่อโลก

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียน สหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียน เป็นกลไกสำคัญในการผสมผสานกระบวนการดูแลนักเรียนตามปกติ เข้ากับหลักการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก เพื่อสร้างต้นไม้มุ่งการเปลี่ยนแปลง ที่เติบโตอย่างมั่นคงในสังคมโลก เมื่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง นักเรียนจะเติบโตเป็นพลเมืองโลกผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก (Active Global Citizen) ดังนั้น ประคับประคองให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่า สามารถอยู่รอดได้อย่างสง่างามในโลกที่ไร้พรมแดน และเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมที่ดีขึ้นในอนาคต การบูรณาการแนวคิดพลเมืองโลกเข้ากับกิจกรรมและวัฒนธรรมของโรงเรียน จึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างเยาวชนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนพร้อมเผชิญความท้าทายและโอกาสในระดับโลกอย่างแท้จริง ส่วนข้อเสนอแนะในการ

วิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้** ประกอบด้วย 1.1 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อความรู้และความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนจัดกิจกรรมโดยการกำหนดทิศทาง วิทยุทัศน์และนโยบายของโรงเรียนให้ชัดเจน จากนั้นจึงสนับสนุนทรัพยากร เช่น งบประมาณ สื่อ และเทคโนโลยี พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อดำเนินกิจกรรม นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นจะส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของโรงเรียน 1.2 การขยายขอบเขตความรู้สู่บริบทระดับสากล โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เน้นบทบาทของผู้บริหารเป็นสำคัญ คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นระดับโลก (Global Issues) เข้าสู่การจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสร้างการรับรู้และกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างตนเองกับสังคมโลก นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดสรรทรัพยากร พัฒนาสื่อการเรียนรู้ หรือสร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนมุมมองที่ทันสมัย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์โลก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตและค่านิยมการเป็นพลเมืองที่ดีในระดับสากลต่อไป **2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป** ประกอบด้วย 2.1 ควรศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองโลก หรือพัฒนารูปแบบการอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร 2.2 ควรศึกษาปัจจัยหลักที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ของโรงเรียนสหวิทยาเขตหลักเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

เอกสารอ้างอิง

กรองทิพย์ บัวผาย. (2562). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จอมไตร ทันโส และดาวรุกรณ ถวิลการ. (2565). กลยุทธ์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อความ เป็นพลเมืองโลก สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 50(4), 1-13.
- ธนะเศรษฐ์ เกษกุ. (2567). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกลุ่มสหวิทยา เขตพระพุทธบาทบัวบก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. เสกฐ์ วิทยปริทัศน์, 4(2), 243-256.
- เปรมยุดา สุดจำ. (2564). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์โควิด-19. วารสารบวร สหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 2(2), 10-17.
- รัชติกร รามัญกิจ. (2566). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. ในการศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. (2568). รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานวิจัย ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความ เป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDG 4.7): กรณีศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมือง โลก (Global Citizenship) ประสบการณ์นานาชาติ. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิค.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Oxfam. (2015). Education for global citizenship a guide for school. (online). Available Retrieved 2025 June 25, from: <http://oxfam.org.uk/education>

Werbner, P. (2015). *Cosmopolitanism: Cosmopolitan Cities and the Dialectics of Living Together with Difference*. Oxford: Wiley-Blackwell.